

Conspect Psihologie experimentală (20 pagini)

Sursa: Universitatea Spiru Haret din București - www.spiruharet.ro

Coordonator de disciplină: Conf. univ. dr. Bogdan Danciu

Subiecte psihologie experimentală

1. **Metoda experimentală în psihologie:** descriere și scurt istoric
2. Specificul metodei experimentului (caracteristici). Modelarea experimentală
3. Variabilele implicate într-un experiment psihologic. Factorii care influențează variabilele
4. Controlul variabilelor
5. **Etapele cercetării experimentale**
6. Stabilirea ipotezei (formularea, validitatea, metodele de elaborare)
7. Modalitatea de selecție a subiecților participanți la un experiment psihologic
8. **Tipuri de experiment**
9. **Testul.** Asemănările și diferențele dintre teste și experimente
10. **Tehnici psihofizice**
11. Valoarea teoretică și practică a **timpului de reacție (T.R.)**
12. Tehnici de măsurare a timpului de reacție
13. Clasificarea timpului de reacție (T.R.) și modalități de utilizare a acestor măsurători
14. Factori care influențează timpul de reacție
15. Elemente de psihofizică. **Praguri senzoriale** (absolut, diferențial, superior)
16. **Receptivitatea cutanată.** Posibilitățile de determinare a sensibilității tactile: precizări și descriere
17. Metode de investigare a **memoriei**
18. **Stres și sub stres.** Modelare experimentală

Bibliografie:

- Lungu Nicolae, *Psihologie experimentală*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007
- Manu Beatrice, Kessler Ioana, *Metodologia Cercetării în sociologie și psihologie*, Editura Fundației România de Măine, București, 2014

1. Metoda experimentală în psihologie: descriere și scurt istoric

Psihicul ca entitate funcțională a creierului, s-a prețuit, mai degrabă, unor aprecieri calitative decât unor măsurători riguroase. Metodologia experimentală se bazează, în primul rând, pe măsurare (măsurabil și nu se rezumă la speculația introspectionistă, curent demult depășit). Așa se explică faptul că măsurarea și-a făcut loc cu dificultate în psihologie: ce măsurăm? În cei aproape 140 de ani de la înființarea laboratorului lui W. Wundt (1879) și până astăzi, metodologia experimentală a beneficiat de perfecționări continue, potențate de progresele tehnicii în ansamblu. Trebuie menționat însă că nu tehnica, ci aparatul în sine este cel care da consistență și valoare cercetării experimentale; calitatea acesteia este asigurată de ingeniozitatea și de gândirea cercetătorului. Sunt cercetări experimentale care au fost realizate fără folosirea vreunui aparat (ex.: Piaget), dar care au adus contribuții remarcabile sub raport informațional în domeniul psihologiei.

Metoda interrelacionează subiectul cunoscător cu realitatea de cunoscut. Ea este expresia organizării mintale a actului de cunoaștere, fapt ce conferă caracteristici specifice demersurilor cercetătorului. Conceptul de **metoda** desemnează atât demersurile rationale, cât și pe cele practice, efective asupra realității. Un rol important în organizarea acestor demersuri cognitive îl au **principiile metodologice** cu sfera de acțiune în domeniul de cercetare dat. Ansamblul principiilor metodologice ale unei științe constituie metodologia acelei științe. Termenii **“tehnica”** sau **“procedeu”** au grade mai mici de generalitate și se referă la **componenta instrumentală a cercetării**.

Experimentul nu este, desigur, singura metodă de cercetare în psihologie. Experimentul are meritul că nu așteaptă ca fenomenul să se producă de la sine, ci îl provoacă, în condiții determinate, consemnând cu rigurozitate datele obținute. Introducerea metodei experimentale în studiul activității psihice, a pus bazele științării psihologiei. **Dominiul psihologiei experimentale** îl constituie teoria și practica experimentului ca metodă de cercetare activă și eficientă. Din această perspectivă, psihologia experimentală servește metodologic orice cercetare psihologică de tip experimental.

Psihologia experimentală reprezintă ansamblul principiilor, normelor și regulilor care stau la baza organizării și desfășurării experimentului în psihologie, cu scopul obținerii de date verificate asupra realității psihice.

Psihologia experimentală este complementară altor metode de investigație din serviciul psihologiei (metoda observației, metoda testelor, psihodiagnostic etc.) ca și psihologiei generale în ansamblu. Aplicarea metodei experimentale la studiul activității psihice s-a impus în a doua jumătate a sec. 19 (în anul 1879), odată cu înființarea primului laborator de psihologie (Wilhelm Wundt). În laboratorul lui Wundt s-au format pionierii psihologiei experimentale din întreaga lume.

La scurtă vreme iau ființă laboratoare similare în marile centre universitare. Cattell organizează un astfel de laborator în Statele Unite. În 1906 a fost înființat laboratorul de psihologie al Universității din București de profesorul Constantin Radulescu-Motru, care se formase în laboratorul lui Wundt de la Leipzig și în cel organizat de Beaunis și Binet la Sorbona (Paris). Contribuții însemnate la conturarea experimentale au adus și o serie de cercetători de alte specialități (fizicieni, astronomi), care au evidențiat date experimentale, uneori cu totul întâmplător.

2. Specificul metodei experimentului (caracteristici). Modelarea experimentală

Experimentul reprezintă o organizare metodică (rațională și practică) de tip special în care cercetătorul provoacă faptele, pentru a le dezvălui conexiunile. Conceptul cheie în experimentul psihologic este controlul, experimentul fiind metoda cu **cel mai mare grad de control**. Experimentul are ca scop măsurarea legăturii de tip cauza-efect.

Experimentul are două **caracteristici esențiale**:

- experimentul este o observație provocată;
- experimentul presupune măsurarea efectelor manipulării variabilei independente asupra variabilei dependente într-o situație experimentală controlată.

Caracteristicile experimentului:

- **provocabilitatea** – implică participarea activă a subiectului cunoscător, care provoacă faptele în circumstanțe impuse de cercetător; prin urmare, experimentul este o situație provocată în condiții determinate;
- **repetabilitatea** – respectând condițiile în care un fenomen a fost provocat, acesta poate fi reprodus ori de câte ori este nevoie pentru control, verificări sau noi experimentări;
- **model experimental / modelare experimentală** – experimentul vizează provocarea unui comportament (răspuns), determinându-l să se manifeste specific față de o situație nouă, riguros controlată; comportamentul astfel obținut, împreună cu factorii ce l-au determinat este *modelul experimental*, iar acțiunea de obținere a lui reprezintă *modelarea experimentală*.

Există situații de experimentare în care cercetătorul nu poate interveni în provocarea fenomenelor studiate. Ele sunt provocate de natură sub formă de dereglări patologice (boala, infirmitate) și se numesc **fenomene invocate** (Cl. Bernard). În astfel de situații, experimentatorul studiază doar efectul acestor dereglări asupra comportamentului și acest tip de cercetare se numește **experiment invocat**.

În experimentul psihologic folosim ipoteze cu grad mic de generalitate – pentru că sunt demonstrabile. Ipotezele cu grad mare de generalitate nu sunt incluse în experiment.

etc.